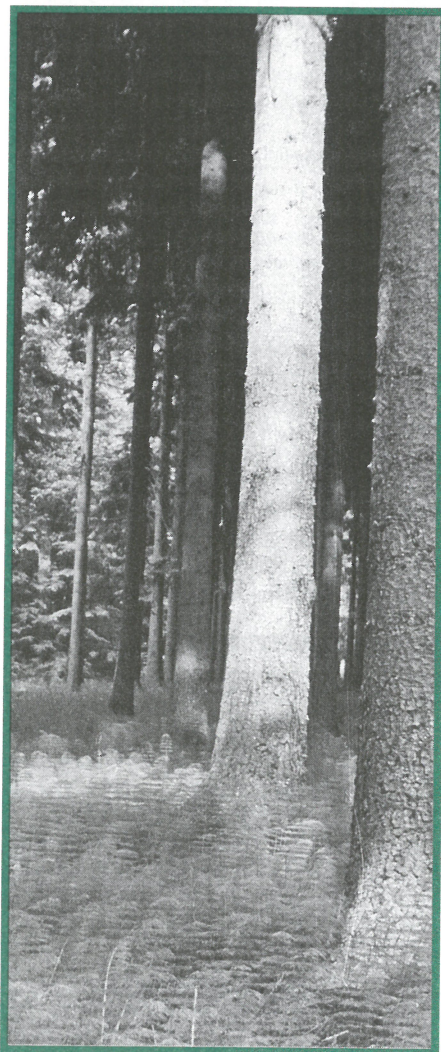

SOUBORY A PODSOUBORY LESNÍCH TYPŮ

jako základní a stálá jednotka diferenciace hospodaření

Ing. Miroslav Mikeska - ÚHÚL Brandýs n. L., pobočka Hradec Králové

Podmáčená jedlina; původní jedlové porosty byly přeměněny na labilní smrkové monokultury, které bývají snadno rozvráceny větrem; foto E. Průša

Jak uvádí Plíva v Typologické klasifikaci ÚHÚL 1971, soubor lesních typů (SLT) je základní jednotkou tohoto typologického systému. Tato jednotka spojuje lesní typy podle ekologické příbuznosti vyjádřené hospodářsky významnými vlastnostmi stanoviště.

Rovněž tvorba hospodářských souborů (HS) je založena na souborech lesních typů (SLT). Ze SLT v současnosti vycházejí oceňovací a jiné tabulky ve vyhláškách, dotace ministerstva atd. Mapovací jednotkou typologické mapy je, nebo by měla být, příslušná varianta lesního typu (LT) příslušné přírodní lesní oblasti (PLO). Čím je pak PLO větší a zasahuje do působnosti více typologů, tím větší rozdíly vznikají ve variantách různého pojetí daných lesních typů v PLO. Pokud se přece jen podaří sladit příslušnou variantu LT v rámci jedné PLO, neplatí už velmi často srovnání se stejně označeným LT v jiné, byť třeba sousední PLO.

Vedle největšího správce lesa (s. p. LČR) existuje řada dalších vlastníků lesa, kterým zasahuje les do více než jedné PLO a při tvorbě HS a při vytváření seznamů, charakteristik a databáze LT musíme řešit problém, jak LT z různých PLO zařadit, když v nich některé stejně označené LT vymezují rozdílná stanoviště. A konečně je známo, jak hodně záleží na tom, do kterého LT zařadí zařizovatel při popisu porostu porostní skupinu, která v naprosté většině zasahuje do více LT. Lze tvrdit, že ve většině případů dokonce ani jeden zasahující LT není v dané porostní skupině převládající. Na výběr bývají často hned tři LT. Vzniká tak paradox, že zařazení porostní skupiny do varianty lesního typu PLO je svým stupněm diferenciace podrobnější (a často velmi vzdáleno) než skutečné růstové podmínky konkrétní porostní skupiny.

Nabízí se řešení, při kterém by se vedle vlastních SLT použily za pomoci subkategorií

(Vokoun 1998) tzv. **podsubory lesních typů**. Tato agregovaná podoba by vytvářela stupeň mezi lesními typy, které by na rozdíl od návrhu Vokouna (1998) zůstaly v současném trojmístném kódu, a cílovými HS s tím, že by se nevytvářely hospodářské podsubory. Celý systém by spočíval ve třech stupních. Lesní typ by tím mohl zůstat variantou lesního typu dané PLO (stejně nikdy nebude 3K1 na severu Čech stejně jako na Moravě). **Agregované soubory a podsubory lesních typů (SPLT)** by vytvářely stupeň pro diferenciaci hospodaření. A tím, že by se i porostní skupiny při popisu porostu zařazovaly do SPLT právě z map SPLT a ze SPLT by se vycházelo i při stanovení podílu melioračních a zpevňujících dřevin, včetně doporučené cílové skladby v dílech OPRL, táhla by se níž stanovištní diferenciace lépe než současné přehazování ohromného množství LT do různých škatulek různých sběrných HS v rámci jednoho majetku. HS by pak daleko více mohl zohlednit další hlediska diferenciace od obmýti přes stav lesa až po funkční zaměření (např. HS 41 sestává z tak rozdílných SLT, že nemůžeme hovořit ani o stanovištní diferenciaci). Dále by také odpadly problémy se stejně označenými LT v různých PLO s odlišným názvem apod. Postupně by mělo dojít k tomu, aby LT měly v rámci republiky určitý jednotný logický algoritmus číslování 0-9.

Využitelnost LT by se poté mohla více soustředit na potřeby ochrany přírody a ÚSES a detailnější projekty. Agregace lesních typů do SPLT by využívala subkategorií, které navrhl Vokoun (1998) s tím, že podsubor může obsahovat více LT. Vzdáleně tento návrh možná může někomu připomínat systém z konce 60. let, kdy se krátce používaly tzv. hospodářské soubory lesních typů a ty se dále zařazovaly do provozních souborů. Na závěr bych chtěl připomenout, že tato agregace lesních typů do SPLT byla poprvé použita při zakázce LČR u ÚHÚL na mapy SPLT pro lesní správy a revírníky (1998) spolu s charakteristikami SPLT.

LHC Hořice

Příklad charakteristiky souborů a podsouborů lesních typů
Přírodní lesní oblast: 23 - PODKRKONOŠ; 17 - POLABÍ, 18b - ČESKÝ RÁJ

SLT	název souboru lesních typů	AVB (bonita)	charakter ekotopu	přirozená druh. skladba	cílový hospodářský soubor obměty/obnovní doba	cílová druhová skladba min. podíl mel. a zpev. dřev.
3Z	ZAKRSLÁ DUBOVÁ BUČINA	BK 16-18 BO 14-18	slunné kamenité výspy, hřbety na chudých substrátech středních poloh;hlinitopísčítá- písčitolhlinitá kamenitá regozem - podzolový ranker, velmi silně kyselé, mělké, suché, drolivé;	BK 4 DB 4 BŘ 1 BO 1	01 Mimořádně nepříznivá stanoviště BO 150/40; SM 120/40; BK 150/40	BO 5 DB 3 BK 1 BŘ 1 30% - BK, DB, JD, BŘ BO 3 DB 3 BK 3 BŘ 1 HB 30% - BK, DB, JD, BŘ BK 3,5 DB 3,5 BO 2 (BŘ SM)1 30% - BK, DB, JD, BŘ
3Y	SKELETOVÁ DUBOVÁ BUČINA	BK 16-20 BO 16-20 SM 18-20	na výchozech skeletu - balvanitých až suťových svazích středních poloh;hlinitopísčítá kamenitá litozem - regozem - rankerová kambizem, silně až středně kyselé, mělké, mírně vlhké, erodovatelné;	BK 4 DB 4 BŘ 1 (BO JD SM) 1		30% - BK, DB, JD, BŘ
3Yu /3Y9/	SKELETOVÁ DUBOVÁ BUČINA roklínová	BK 20-24 SM 24	v roklínách s výchozy chudého skeletu- balvanitých;středních poloh;hlinitopísčítá kamenitá litozem - regozem - rankerová kambizem, silně až středně kyselé, mělké, mírně vlhké, erodovatelné;	BK 5-6 DB 3 JD +- 2 BO 1-2 BŘ +1		30% - BK, DB, JD, BŘ
3M	CHUDÁ DUBOVÁ BUČINA	BK 16-20 BO 14-20	na chudém podloží ve středních polohách; hlinitopísčítý místy kamenitý střední podzol - podzolová kambizem, velmi silně kyselé, mělké mírně vlhké - vysychavé;	BK 4 DB 4 BŘ 1 BO 1	23 Kyselé stanoviště nižších poloh BO 110/20; SM 100/30; DB 140/30; list. 70/20;	BO 8 DB 2 BŘ BK 25% - DB, BK, LP, BŘ, HB, DG, JD
3Me /3M9/	CHUDÁ DUBOVÁ BUČINA na prudkých svazích	BK 16-20 BO 14-20	na chudém podloží na prudkých svazích ve středních polohách na příkrých slunných svazích; hlinitopísčítý místy kamenitý střední podzol - podzolová kambizem, velmi silně kyselé, mělké, mírně vlhké - vysychavé;	BK 4 DB 4 BŘ 1 BO 1	41 Exponovaná stanoviště středních poloh SM 110/30; BO 120/30; BK 130/40;	BO 8 DB 2 BŘ 1 BK 30% - DB, BK, LP, HB, BŘ, JD
3K	KYSELÁ DUBOVÁ BUČINA	BK 20-26 SM 20-26	na kyselém podloží ve středních polohách; písčitolhlinitá místy kamenitá oligotrofní - arenická kambizem, silně kyselá, středně hluboká, čerstvě až mírně vlhká;	BK 6 DB 3 JD 1 BŘ BO HB	43 Kyselé stanoviště středních poloh SM 110/40; BO 110/30; DB 140/40; BK 130/40; list. 70/20;	SM (BO) 7 DB 2 (BK MD) 1 JD 25% - DB, BK, LP, JD, HB, DG
3Km /3K5/ /3K3/	KYSELÁ DUBOVÁ BUČINA chudší s BO (přechod ke kat. M)	BK 18-24 BO 18-24 SM 18-20	na silně kyselém podloží ve středních polohách; hlinitopísčítá místy kamenitá podzolová - arenická kambizem - střední podzol, velmi silně kyselé, středně hluboké, mírně vlhké - vysychavé;	BK 4,5 DB 4,5 BO 1 BŘ	23 Kyselé stanoviště nižších poloh BO 110/20; SM 100/30; DB 140/30; list. 70/20;	BO 7 DB 2 (MD BŘ SM) 1 25% - DB, BK, LP, BŘ, HB, DG, JD
3Ke /3K9/	KYSELÁ DUBOVÁ BUČINA na prudkých svazích	BK 22-24 BO 20-24 SM 20-24	na kyselém podloží ve středních polohách na příkrých svazích; písčitolhlinitá místy kamenitá oligotrofní - arenická kambizem, silně kyselá středně hluboká, čerstvě až mírně vlhká;	BK 6 DB 3 JD 1 BŘ BO	41 Exponovaná stanoviště středních poloh SM 110/30; BO 120/30; BK 130/40;	SM (BO) 7 DB 2 (BK MD) 1 JD 30% - BK, LP, JD, DB, DG (BO SM) 6 BK 2 DB 1 MD 1 LP
3N	KAMENITÁ KYSELÁ DUBOVÁ BUČINA	BK 22-26 SM 22-26 BO 22-24	na velmi kamenitých stanovištích, na kyselém podloží;kamenitá až balvanitá písčitolhlinitá oligotrofní rankerová kambizem - podzolový ranker, silně kyselé, mělké - středně hluboké, převážně čerstvě vlhké, náchylné k erozi;	BK 6 DB 3 JD 1 LP HB JV SM	43 Kyselé stanoviště středních poloh SM 110/40; BO 110/30; DB 140/40; BK 130/40; list. 70/20;	30% - BK, LP, JD, DB, DG BO (SM) 6 BK 2 DB 1 MD 1 LP
3Nm /3N4/	KAMENITÁ KYSELÁ DUBOVÁ BUČINA chudší s BO (borůvková)	BK 18-22 BO 18-22	na slunných kamenitých svazích a hřebenech na chudém podloží; kamenitá až balvanitá hlinitopísčítá oligotrofní rankerová kambizem - podzolový ranker, silně kyselé, mělké, mírně vlhké - vysychavé, náchylné k erozi;	BK 5 DB 4 BO 1 BŘ		30% - BK, LP, JD, DB, DG BO (SM) 6 DB 2 (BK BŘ) 1 MD 1
3I	ULÉHAVÁ KYSELÁ DUBOVÁ BUČINA	BK 22-26 SM 22-26 BO 26	na plošinách a úpatích mírných svahů s překryvy sprašových a svahových hlín; písčitolhlinitá - hlinitá luvizem - luvická kambizem, silně kyselé, hluboké, čerstvě vlhké;	BK 6 DB 3 JD 1 LP HB SM		43 Kyselé stanoviště středních poloh SM 110/40; BO 110/30; DB 140/40; BK 130/40; list. 70/20;